

A Vasi Hegyhát kulturális közfoglalkoztatott képzéséről

A kulturális közfoglalkoztatási projektet a Nemzeti Művelődési Intézet még 2012 decemberében egy felhívással indította. Megszólították az ország összes települését, közművelődési intézményét és civil szervezeteit. Sokan reagáltak a lehetőségre, bízva abban, hogy 2013 áprilisától egy éven át foglalkoztathatnak embereket. A program 2013 decemberében indult el. A Vasi Hegyháton Vasvár, Oszkó, Rábahidvég, Gersekarát, Telekes, Győrvar, Alsóújlak, Csipkerek települések kapcsolódtak egy vagy több emberrel a projektbe. A foglalkoztatottak nyolc napos képzésben részesültek 2014. február elején. Az alábbiakban erről írok részletesebben, illetve vonok le néhány következtetést.

Képzést – nyolc napon keresztül – a vasvári Nagy Gáspár Kulturális Központ Tretter Termében vezettem, rendelkezésre állt megfelelő parkoló, könnyen megközelíthető oktatóterem és barátságos környezet. A szükséges technikai eszközöket az intézmény biztosította.

II. 3. hétfő

Pontosan 8 órakor megjelent mindenki. Megkezdtük a bemutatkozást. Mindenki felírta a nevét, a lakhelyét és egy szót, hogy miért van a képzésen, a cédulák közül húztam egyet, és az illető bemutatkozott. Utána ő húzott egy nevet, és így tovább. A já-

tékos ismerkedés lényege, hogy nem tudta előre senki sem, hogy mikor következnek. Ez eloszlatta a sorra kerülés izgalmát, viszont nagyobb figyelmet követelt. Bemutatkozás közben érkeztek az NMI megyei irodájából és a szombathelyi munkaügyi központból, akik a képzés indításához szükséges adminisztrációt kellett, hogy elvégezzék. Az ismerkedés folytatódott, majd a motivációról beszéltem, és közösen alkottunk motivációt erősítő mondatokat. Miképpen viszonyulok én a képzéshez? Erről is szóltam. Olyan gondolkodást szeretnék erősíteni, amely a kreativitás irányába hat és közösség alakító. Bemutattam témáinkat, jó hangulatban, kíváncsi hallgatók részvételével telt a nap.

II. 4. kedd

Városi intézményeket látogattunk meg. Csoportos feladatot kaptak egy-egy intézmény megismerése kapcsán. Az adott intézmény egy programját kellett elkészíteni (koncert, kiállítás, filmfelvétel).

II. 5. szerda

A meglátogatott intézményekhez rendelt rendezvényt alkották meg négy csoportban. Tematikából: A közművelődés története a kezdektől napjainkig. Népfőiskolák Magyarországon – Tessedik Sámueltől, Bessenyeitől; a két világháború kö-

A Mindszenty Emlékháznál Csehimindszenten

zötti népi írók, falujárások. Könyveik, írók bemutatása... A két világháború között készült fotókat elemeztünk. Közben olyan gyakorlatokat iktattam közbe, amik állandóan motiválttá tették a hallgatókat. Egyeztettem a jelenlévő közfoglalkoztatottakkal, mi a javaslatom másnapra. Szívesen mondtak igent. Megalkottuk a háromfős csoportokat a nagytilaji és bérbaltavári falujárásokhoz.

II. 6. csütörtök

A vidéki terepgyakorlat úgy jött létre, hogy meg kellett szervezni 21 fő utazását és pontos érkezését a helyszínekre – természetesen mindezt anyagi fedezet hiányában. A hallgatók partnerek és motiváltak voltak. Csehimindszenten Fuxberger Imre polgármester jóízűen, hitelesen, dinamikus adta elő Mindszenty bíboros történetét. Fűtött teremmel vártak bennünket. Jól indult a nap. Bérbaltaváron a Nagy Gáspár Emlékházhoz érkeztünk, sajnos ott nagyon hideg volt, viszont fontosnak tartottam, hogy megismerkedjenek a költő szülőházával. A faluban történő kérdőívezéshez megbeszélést követően kezdtek a kulturális közfoglalkoztatottak, Baltaváron a 7 csoport 35 fővel beszélt, Nagytilajon 14 fővel. A 21 ember megbolygatta a falvak napi életét. A nap következő óráiban nem mentünk vissza Vasvárra, hanem a nagytilaji kultúrházban folytattuk a képzést. A helyi polgármester és segítőtje melegeket varázsolt a cserépkályhából, és a beszélgetésnek is részesei lettek.

Minden csoport beszámolt a kérdőívezés tapasztalatairól, és megismerték egymás élményeit. Nagy örömmel mesélték a történeteket, és beszámoltak a gyűjtött információk-

Nagy Gáspár Emlékházban

ról. Élmény volt számukra a falvak embereivel találkozni. A nagytilaji polgármester és a takarító-klubvezető is részese volt az elemzésnek. Visszamentünk az időben ötven évet, majd előre ötven évet. Így hasonlítottuk össze a nagytilaji egykori állapotot a jelenlennel.

Néhány következtetést közös bölcsességgel ott a helyszínen levontunk:

- A másik település értékeit könnyebb észrevenni.
- Lehet, hogy cserélni kellene egymást a kulturális közfoglalkoztatottnak a falvakban egy-egy napra?
- Nagy Gáspár emberségével, tisztességével tisztában van a faluja.
- A közfoglalkoztatottakat beszéltetni kell.
- Meg kell tanulni újra beszélni az embereknek.

Kérdések /2014. 02. 06. Bérbaltaváron – Nagytilajon/

	49 fővel beszéltek. Igenlő választ adók %-ban.
Halotta-e Nagy Gáspár nevét?	98%
Ki ő?	98%
Mikor élt?	82%
Ismerte-e?	16%
Olvasott-e tőle valamit?	16%
Tud-e az Emlékházról?	84%
Ha segítségét kérnék az emlékház körüli munkában, vagy ott egy rendezvényen való közreműködésben, arra vállalkozna-e?	82%

II. 7. péntek

Közösségfejlesztői módszereket vettünk át. Térségbeli példa nyomán (Nagymákfa) egy kisközösség fejlődéstörténetét elemeztük. Csoportos gyakorlatokat végeztek (öt fős csoportban dolgozva), megadott feladatok szerint. Mit várok el a 300 fős faluban egy IKSZT-ben, egy 3 000-6 000 fős kisvárosban és egy 50 000 fős nagyvárosban az intézményektől, a közművelődéstől?

II. 10. hétfő

Nagy Gáspár hangja fogadta az érkezőket, aki a „Májusi karácsonyban” c. versét szavalta. Miként lehetne a falvakat megmenteni? Mit tehet a falvakat megmenteni? Mit tehet a pár hónapig ott dolgozó kulturális közfoglalkoztatott? Van-e cigánykérdés a településén, ahol dolgozik? Városi hajléktalanokat (akik falusi gyökerekkel rendelkeznek) vissza lehet-e hívni a szülőfalujukba? Miként viszonyulunk az idegen nemzetek – olasz, holland, német, kínai – tagjaihoz egy településen? Az elméleti ismeretek kombinálva jelentek meg a végzett gyakorlatokban. A hétvégén elektronikusan átkül-

dött szorgalmi kérdéseket a résztvevők kétharmada – örömmel – oldotta meg, és nézett utána az információknak. A képző számára ez egyértelmű visszaigazolás volt: motivált hallgatók jó szívvel végezték el a munkát.

II. 11. kedd

Imeretátadást követően csoportos munkavégzés történt. Projektekkel dolgoztak ki, amit utána ismertettek a többiekkel, akiknek bírálatára és kritikai észrevételeire reagálni kellett.

Feladatok:

- „Telekesi munkacsoport” – Nemzetközi cigányfolklor találkozó. (Legyen gasztronómia, közösségek-nemzetek bemutatkozása, kiállítás, kézműves foglalkozás, sport, túra, autó és motorverseny)
- „Csehimindszent munkacsoport” – Ökumenikus nemzetközi találkozó (vallási túra, gasztronómia, éjszakai virrasztási programok, zene)
- „Gersekarát munkacsoport” – Nemzetközi vízi sport és gasztró találkozó (túrák, vízi sportok, koncertek, konferenciák)
- „Csipkerei munkacsoport” – Nemzetközi népzenei találkozó (Bartók gyűjtött Csipkereken, emlékezés, koncertek, zene, étkek készítése, sport, gyermekprogramok)
- „Bejczygyertyánosi munkacsoport” – Nemzetközi borfesztivál (pincegazdák bevonása, bortúrák, borvacsorák, zene, pincejárás, gyermek és idősek részére programok).

A tanulni-tanítani módszert felhasználva kellett a csoportoknak a feladatok megoldását bemutatni. A hallgatók nagyon tartalmasan és a szerepeket egymás között kiosztva adták elő a projekteket. Marketing, tartalom, pénzügyi és logisztikai csoportokra tervezve osztották el a feladatokat, egyénre szólóan.

Ezt követően Vasváron végeztek kérdőívvezést, ami elemzésre került. A Rétes fesztivált minden megkérdezett ismerte. A válaszadók több mint fele tudja és ismeri a Golghelóghi rendezvényt. Tudnak Bendefyról, Török Richárdról és a Békeházról keveset. Alapvetően pozitív élményekről számoltak be egymásnak.

Milyen kulturális vagy sport rendezvényen volt utoljára?	Színház és koncert
Egyedül volt, vagy másokkal?	Valakikkel együtt ment rendezvényre (82 %)
Kikkel?	Családtaggal (76%)
Mit szeretne látni a Kulturális Központban?	Több családi programot.
Kiről neveztek el a könyvtárat?	Tudta szinte mindenki (98%).
Mit tud az illetőről?	Tudtak Bendefy Lászlóról, hogy tudós és író ember (78%).
Mit tud Török Richárd szobrászról?	Kevesen hallották a nevét (33%).
Járt-e a Békeházban mostanában?	19%
Mikor lesz az idei Rétes Fesztivál?	98%
Látta-e a felújított szentkúti színpadot?	98%
Milyen kiállítást látott a városban?	Fotó (33%)
Halott-e a Golghelóghiról?	82%

II. 12. szerda

Átismételtük a nyolc nap egyes témáit. Beszéltünk a lehetséges folytatásról. Vita és vélemények hangzottak el a cigánykérdésről. Megtekintettük a hegyháti községekről készült filmet.

Megtörtént a záróvizsga és a tanfolyam értékelése – a Nemzeti Művelődési Intézet képzésszervezőjének a jelenlétében. Átvették a bizonyítványokat. Megállapodtak abban, hogy facebook csoportot hoznak létre. Egy-más elérhetőségeit átadták egymásnak. Értékelést végeztünk a képzésről.

A képzés elején a kérdésre, hogy mit várnak a nyolc naptól a következő válaszokat írták:

- művelődést, tanulást
- kíváncsiságra, érdeklődésre válaszokat

- új ismeretek, lehetőségek, információk megjelenését
- a tudásszomj kielégítését.

A képzés végén papírra vetették az eredményeket, amelyeket a következő oldal táblázata összegez:

Megköszöntem a munkájukat, amit végeztek a saját fejlődésük, a társaik fejlesztése és a nagyobb közösségek (Baltavár, Nagytillaj, a projektben megnevezett községek), a térség, a régió érdekében. Felhívtam a figyelmüket – amit mindig megteszek, ha alkalmam adódik rá –, hogy: Minden emberi tettnek egyetemes jelentősége van. És hogy: minden magyar felelős minden magyarért. Ezeket a gondolatokat Hamvas Bélától és Szabó Zoltántól eltanulva – előbb magamon megtapasztalva, majd másokat erősítve – útravalónak szántam.

Megtehettem, mert kíváncsisággal és motiváltsággal fordultak felém, és én ezt legjobb tudásom szerint próbáltam viszonzni. Ahogy nekik, nekem is nagy élmény volt a tanítva tanulás. Külön ösztönzőmnek éreztem, hogy megjelenésük száz százalékos volt, hogy nem késtek egyetlen alkalommal sem. Pontosak voltak és precízen dolgoztak. Toleránsak voltak egymás iránt, hagyták a többet beszélőket beszélni, de hatottak is rájuk. Kíváncsiságuk végig megmaradt. Kiváló projekteket alkottak. Hasznos szakmai anyagot tettek le az asztalra a kérdő-

ívezéssel. Pontosabban elhelyezik magukat és kisebb közösségüket a nagyvilág egészében. Jobban értik a mihez képest kérdést. Elbizonytalanodásait, a kétkedést, és hogy konfliktusaik és vitáik vannak és lesznek egymással, természetes módon élték meg.

Nem én lettem volna én, ha búcsúzóul fel nem hívom felelősségükre

a figyelmüket. Rajtunk múlik a világ sorsa. Ember voltunk felelőssége ez.

A képzés után levelet írtam a Nemzeti Művelődési Intézet igazgatójának és a minisztérium közművelődési főosztályának a képzéssel kapcsolatos következtetéseimről.

A Hegyháti Járás összes polgármesterének felhívtam a figyelmét, hogy kulturális közfoglalkoztatottjaik ismereteit, tapasztalatait használják a közösség javára. A képzés során készült fényképek (terepgyakorlat, vidékjárás, módszertani munka) felkerültek a Nagy Gáspár Kulturális Központ honlapjára.

És a folyamat megállíthatatlan: folytatódik a további közös munka. Egész napos területbejárást szervez a csoport. A járás 22 településének a legfontosabb értékeit tekintik meg. Készülnek egy régiós (nyugat-dunántúli) szakmai nap megszervezésére, ahova három megye kulturális közfoglalkoztatottait hívják. (Helyszín a térség egyik faluja.)

GYERGYE REZSŐ a vasvári Nagy Gáspár Kulturális Központ igazgatója. 2010. október 23-án alkalmából vette át a nemzeti fejlesztési minisztertől a Wlassics Gyula-díjat.

Eredmények	választ adók	következtetések
Új ismerősökre tettek szert.	61 %	A döntő többség új kapcsolatokra tett szert a képzésben résztvevőkkel, és a terepgyakorlaton a falvakban (csehímindszenti és nagytilaji polgármester).
Tapasztalatot szereztek.	38 %	Az ismereteiket friss tapasztalatokkal is ki tudták egészíteni, és tudták alkalmazni.
Jó hangulatban folyt a képzés.	33 %	Örömteli, hogy a kötelező képzés végére ez a véleményük alakult ki.
Új helyszíneket ismertek meg a Hegyháton.	52 %	A városban intézményeket, azok értékeit fedezhették fel (múzeum, könyvtár, Békeház, Castrum Galéria). A Hegyháton három faluban személyesen is megismerték a falvak értékeit. Minden településről szereztek új ismereteket.
Új ismereteket szereztek, módszereket tanultak.	76%	A képzés legfontosabb feladata ez volt. Mindannyian úgy értékelték, hogy sok és hasznos ismerethez jutottak. A képző a szakmai ismereteit helyi és térségi tudással, gyakorlati példákkal egészítette ki.
További együttműködést várnak.	19 %	Inkább kíváncság ez részükről, de egyben lehetőség, amire lehet építeni. Tartani akarják egymással a képzés után is a kapcsolatot. Szeretnének közösen tenni valamit.
Barátság, közösség alakult a képzés alatt.	23 %	A résztvevők csaknem negyede úgy értékelte, hogy a közösség csírái megjelentek a nyolc nap alatt, és barátságok alakultak.
Friss tapasztalatra tettek szert, hogy a jelenségek különbözően értékelhetők, a dolgoknak többféle megközelítése létezik.	14 %	Nyitottabbá váltak a számukra szokatlan, különleges befogadására.
A csoportmunka hasznosságát nagyra értékelték.	23 %	A közösen végzett feladatok jól oldották az elméleti órákat. Hasznosítani tudják a munkájukban.